

ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΕΠΟΧ

25 χρόνια δράσης για την προώθηση του χωρικού σχεδιασμού και την προαγωγή του επαγγέλματος του Πολεοδόμου - Χωροτάκτη

Η ανάδυση/εμφάνιση της πολεοδομίας χωροταξίας ως νέου τεχνογνωστικού πεδίου (discipline) αλλά και του επαγγέλματος/ειδικότητας του πολεοδόμου-χωροτάκτη, ως νέου και διακριτού επαγγέλματος στη χώρα μας, έγινε μέσα από μια μακρόχρονη διαδικασία στο δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα. Μπορούμε να διακρίνουμε δύο περιόδους: πριν από την ίδρυση του ΣΕΠΟΧ και μετά από αυτήν.

Στην πρώτη περίοδο που συμπίπτει, για την Ελλάδα, με το χρονικό διάστημα που εκτείνεται από την λήξη του 2^{ου} παγκοσμίου πολέμου μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 70, οι εξελίξεις στο πεδίο του σχεδιασμού του χώρου βάζουν τα θεμέλια για όσα θα επακολουθήσουν αργότερα.

Συγκεκριμένα από τα τέλη της δεκαετίας του 40 εμφανίζονται οι νέες έννοιες και ορολογίες (υπήρχαν ήδη στον ακαδημαϊκό χώρο) αλλά και οι νέες δομές και πρακτικές στην διοίκηση με αφορμή και το πρόγραμμα ανοικοδόμησης της χώρας από τις καταστροφές του πολέμου που είχε έντονη οικιστική και χωροταξική διάσταση αλλά και από διάφορα κατά τόπους προγράμματα ανασυγκρότησης από σεισμικές καταστροφές. Παράλληλα την ίδια περίοδο δημιουργούνται πυρήνες, ομάδες ή επιτροπές ως εθνικά τμήματα/παραρτήματα διεθνών οργανώσεων αρχιτεκτονικής και πολεοδομίας, όπως π.χ. της FIHUAT (Federation Internationale pour l' Habitation, l' Urbamisme et l' Aménagement du Territoire) ή της UIA (Union Internationale des Architectes) που στελεχώνονται από έλληνες αρχιτέκτονες με εξειδικευμένες σπουδές στην πολεοδομία-χωροταξία, και υποστηρίζονται αρχικά από το ΤΕΕ με παροχή στέγασης και χρηματοδότησης για ταξίδια σε διεθνείς συναντήσεις των οργανώσεων αυτών.

Στο μεταξύ, από τις αρχές της κρίσιμης και μεταβατικής από πολλές απόψεις δεκαετίας του 60, παρατηρούνται στον διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο έντονες ζυμώσεις για την δημιουργία ενός διεθνούς συλλογικού οργάνου των πολεοδόμων-χωροτακτών, ανεξάρτητου από την FIHUAT, οι οποίες καταλήγουν το 1965 στην ίδρυση της ISOCARP. Χάρης στον Αθανάσιο Αραβαντινό (ο οποίος ήταν ήδη από το 1961 μέλος της FIHUAT και ενημερωμένος για όλες τις διεθνείς εξελίξεις στην πολεοδομία) συστάθηκε, ύστερα από πρότασή του, η πρώτη εθνική (ελληνική) αντιπροσωπεία της ISOCARP η οποία είχε ως ιδρυτικά μέλη πέντε από τους πλέον σημαίνοντες τότε έλληνες πολεοδόμους (Θαλής Αργυρόπουλος, Προκόπης Βασιλειάδης, Γιάννης Δεσποτόπουλος, Κωνσταντίνος Δοξιάδης, Γιώργος Σκιαδαρέσης) η οποία περιελάμβανε και τον ίδιο που εκλέχτηκε και μέλος του πρώτου κεντρικού Διοικ.Συμβουλίου στην Χάγη.

Είναι χαρακτηριστική η αρνητική διάθεση με την οποία αντιμετωπίστηκε διεθνώς από τα υπάρχοντα σχήματα της UIA αλλά και της FIHUAT η δημιουργία της ISOCARP όπως επίσης σε εθνικό επίπεδο υπήρξε αρνητική (αρχικά) και η στάση του ΣΑΔΑΣ στην ίδρυση του ΣΕΠΟΧ. Σε κάθε περίπτωση η εθνική αντιπροσωπεία της ISOCARP λειτούργησε επί 15 περίπου χρόνια (1965-1981) ως εστία προβληματισμού και συζητήσεων για τον νέο τεχνικό και επιστημονικό πεδίο αλλά και ως φορέας προώθησης για την αναγνώριση του επαγγέλματος του πολεοδόμου-χωροτάκτη αφού μέλη μπορούσαν να εγγραφούν μόνον εκείνοι που είχαν συγκεκριμένα προσόντα (σπουδές ή εμπειρία) στην πολεοδομία. Επίσης ανέπτυξε και άλλες δράσεις για την υπεράσπιση και προώθηση του σχεδιασμού στην Ελλάδα (παραστάσεις προς τις αρχές, έκφραση απόψεων για το θεσμικό πλαίσιο πολεοδομίας- χωροταξίας, επαφές με άλλους ομόλογους φορείς κλπ). Αξίζει να αναφερθεί ότι η πρωτοπόρα αυτή ομάδα οργάνωσε το πρώτο στην Ελλάδα διεθνές συνέδριο της ISOCARP το 1977. Ο πρώτος αυτός οργανωμένος πυρήνας προκάλεσε τέλος (μαζί και με άλλες παράλληλες προσπάθειες

άλλων ομάδων πολεοδομών), τις απαραίτητες εκείνες ζυμώσεις που οδήγησαν τελικά στην ίδρυση του ΣΕΠΟΧ το 1981.

Ειδικότερα σε εθνικό επίπεδο υπήρξαν επίσης και κάποιες άλλες δομές και φορείς που προώθησαν την πολεοδομία και χωροταξία όπως: α) από την πλευρά της δημόσιας διοίκησης η δράση του Τμήματος Πολεοδομικών Μελετών με προϊστάμενο τον Προκόπη Βασιλειάδη της τότε υπηρεσίας Οικισμού, η ίδρυση του ΚΕ.Π.Ε όπου δραστηριοποιήθηκε το ζεύγος Νίκου και Τούλας Κατοχιανού, ο Τάκης Κομίλης και άλλοι καθώς και η σύσταση της ΔΕΠΟΣ από τον τότε Υφυπουργό καθηγητή Κυπριανό Μπίρη) β) από την πλευρά της ακαδημαϊκής κοινότητας η δραστηριότητα του Σπουδαστηρίου Ερευνών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου-ΕΜΠ γ) από την πλευρά των αρχιτεκτόνων ο ΣΑΔΑΣ που οργάνωσε το 1^ο Πανελλήνιο Αρχιτεκτονικό Συνέδριο με θέμα 'Πολεοδομία ένα εθνικό πρόβλημα' ο οποίος όμως, όπως προαναφέρθηκε, θεωρούσε τότε ότι για την πολεοδομία ήσαν αρκετοί μόνον οι αρχιτέκτονες.

Για την ιστορία παρατίθενται πιο κάτω (με αλφαβητική σειρά) τα 33 ιδρυτικά μέλη του ΣΕΠΟΧ: Σπύρος Αμούργης, Γιώργος Αναιρούσης, Αθανάσιος Αραβαντινός, Χρυσάνθη Αραμπατζή, Ιωάννης Ασημακόπουλος, Έλλη Βασιλικιώτη, Κωστής Γκάρτζος, Κωνσταντίνος Δεκαβάλας, Γρηγόρης Διαμαντόπουλος, Βασίλης Ζώτος, Αλέξανδρος Καλλιγιάς, Έφη Καλλιγιά, Μάριος Καμχής, Νίκος Κατοχιανός, Δήμητρα Κατοχιανού, Αλέξανδρος Κολλάρος, Σάββας Κονταράτος, Κώστας Κραντονέλης, Έφη Μακρίδου-Παπαδάκη, Αυγή Μαρκοπούλου, Αργυρώ Μαυροδήμου, Φανή Μηταράκη-Μπαζού, Γιάννης Μιχαήλ, Θόδωρος Πάντζαρης, Γιώργος Παπαγεωργίου, Νίκος Πολυδωρίδης, Μαρία Πολύζου-Σαββαΐδη, Γιάννης Πολύζος, Γιάννης Πυργιώτης, Αριστείδης Ρωμανός, Γιώργος Σκιαδαρέσης, Αφροδίτη Συγκελάκη, Ανδρέας Συμεών.

Επίσης οι συνάδελφοι που διετέλεσαν πρόεδροι των εκάστοτε ΔΣ του συλλόγου, μέχρι και τις τελευταίες αρχαιρεσίες το 2005, ήσαν (κατά χρονολογική σειρά) οι ακόλουθοι: **Σάββας Κονταράτος** (1981-1983), **Παύλος Λουκάκης** (1983-1985), **Χάρης Κοκκώσης** (1985-1987) **Ελένη Δεργκάλη** (1987-1989) **Αθανάσιος Αραβαντινός** (1989-1991), **Μάνος Παπανικολάου** (1991-1993) **Θύμιος Παπαγιάννης** (1993-1999), **Κωστής Γκάρτζος** (1999-2001), **Μάρθα Χουσιανάκου** (2001-2005).

Η δράση του συλλόγου στην διάρκεια της εικοσιπενταετούς ύπαρξής του (1981-2006) είναι φυσικά πολύ πιο δυναμική και συστηματική σε σχέση με την προηγούμενη 'προϊστορική' (προ ΣΕΠΟΧ) περίοδο, όπως φαίνεται ανάγλυφα και από τις σκέψεις των προέδρων που παρουσιάζονται στη συνέχεια. Ειδικότερα ο ΣΕΠΟΧ έλαβε αξιολογες πρωτοβουλίες και ανέπτυξε ποικίλες δράσεις, διατύπωσε θέσεις και απόψεις προς τις εκάστοτε αρμόδιες αρχές αρκετές από τις οποίες δημοσιοποίησε, πραγμα-τοποίησε επιστημονικές ημερίδες και εκδηλώσεις και έκανε παρεμβάσεις για επίκαιρα θέματα. Σημειωτέον ότι από τις αρχές της δεκαετίας του 90 έγινε πλήρες μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πολεοδομών και Χωροταξικών (ECTP), ενώ από το 2000 είναι μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Χω-ροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, θέση που θεσμοθετήθηκε από το Νόμο 2742/99.

Συμπερασματικά ο σύλλογος, τα εικοσιπέντε αυτά χρόνια της ύπαρξής του, κατάφερε να κάνει αισθητή την παρουσία του -λίγο ή πολύ- σε όλα τα πεδία και επίπεδα δράσης του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού (θεσμικό, διοικητικό, κοινωνικό, επιστημονικό επαγγελματικό), πράγμα που αναγνωρίστηκε και αναγνωρίζεται από όλους ανεξάρτητα από την εκτίμηση των όποιων αποτελεσμάτων.

Η.Μπεριάτος

Υ.Γ. Βασικές πηγές του κειμένου αυτού αποτέλεσαν προφορικές κατά καιρούς συζητήσεις με διάφορους συναδέλφους και το σημείωμα (από Σεπτέμβριο 2005) των ιστορικών αναφορών του καθηγητή Α. Αραβαντινού τον οποίο ευχαριστούμε θερμά και από την θέση αυτή.